לתהלה ולשם יהוה׃

Diſquiſitio
Philoſophiæ Naturalis
De

PARTU SEPTI-MESTRI

Quam
in alma ad Albim Leucoréa
Duce ipſo Naturæ Parente, ac Naturâ Præſule,
Sub Præſidio
VIRI *Nobiliſſimi ac Præclariſſimi*
DN. VALENTINI GREISSING,
Nob. Tranſſyl. AA. LL. & Philoſ. M.
SS. Theol. C.
Patroni ac Conterranei ſingulari obſer-vantiæ cultu proſequendi,
publicæ
Sobriè philoſophantium ſubjicit
limæ
MICHAEL GÜTSCHIUS Kiſdinó Tranſſyl.
SS. Theol. & Philoſ. Stud.
Anno
AERÆ CHRISTIANÆ M. DC. LXXVII.
ad diem XXXI. Martii.
H. L. Q. S.

WITTEBERGÆ, Typis CHRISTIANI SCHRÖDTERI,

Diſquiſitio
DE PARTU SEPTIMESTRI.
CAPUT I.
De Vocis enodatione.
§. 1.

VErba ſunt ſigna rerum, quæ potentiæ cognoſcitivæ ſua ſignata repræſentant notificantque: & cum mediantibus his ut plurimùm in rerum cognitionem provehamur, (quis enim in tanto naturæ luxu, res ſingulas contemplari valet? cujus infinita rerum naturalium genera ſubjiciuntur oculis?) neceſſitas ipſa efflagitat, ut, ſi ea ipſa ex communi hominum inſtituto & uſu ſint obnoxia variis ſignificationibus, notentq; diverſas res, ab hac liberentur, ne fine ſuo, qui eſt, certi quiddam cognoſcenti facultati ſubſternere, & conſequenter eam in actibus cognoſcitivis dirigere, excidat. Quod niſi fiat, miſera rerum confuſio, ac uberrimus errorū cumulus inſequetur. Errorum enim genetrix æquivocatio ſemper. Hoc, ut hac vice ante veniamus, *terminorum* cum *incomplexè*, tùm *complexè* conſideratorum & originationem & variam acceptionem indagabimus.

§. 2. Primo loco verò *ly Partus* ſe offert expendendum; quod à *pariendo* originem trahit. *Pario* autem (quod *propriè* ſignificat, fœtum emitto, in lucem edo, enitor; *Metaphoricè* produco, comparo, acquiro, creo: Veteribus & in 4. uſitatum α) Martinio β) à *par* eſt, eo, quod ex uno individuo duo faciat; unde & prægnans Germanis dicatur Selbander quia pariens licet ſola appareat, ſit quaſi duplex. Eidem etiam refertur ad *Paro*, quod in eodem ſæpiùs occurrant ſenſu. Analogiam etiam & prolationis & ſignificationis laudato Mart. videtur habere cum Hebr. פָּרָה fructificavit, (Buxtorff. γ) fructuoſus fuit; fructum edidit, fœtavit; fœtificavit.) hinc & פְּרִי fructus, fœtus, ἔκγονον etiam de liberis uſurpatur: ut & בָּרָא creavit: & cum chald. בְּרָא quod interdum gignere, ita enim illud Ezech. δ) נִבְרֵאת per γεγέννησαι reddidere LXX. Interpretes: imò & ipſo בַּר filius, cum parere ſit, filium vel filiam procreare. Acutum ſanè & politum quid redolet hæc originatio, quantum quidem judicio aſſequi

α) Pon Buccon ctor.

β) Le Philol. 2519.

γ) Lex Hebr. Chald.

δ) c.21.

 vale-

tatis linguarum autorem, plurimas voces, paucis duntaxat in iisdem immutatis, in ipſa linguarum confuſione, ex primigenia retinuiſſe. Pario autem etſi de muliebri ſexu plerumq; tamen & de virili dicitur, ut ex Cœcil. ſæpè laud. Martinius l. dict. obſervat.

§. 3. Sicuti jam ipſum *primitivum* variis acceptionibus ſubſtat, ita & ejus *derivativum Partus*. Capitur autem (1) *Propriè*, & ſic notat (a) ipſam actionem expultricis facultatis, ſive ipſum pariendi actum, ut autor eſt Galen. ε) (b) pro ipſo fœtu ſive prole, ſic occurrit ap. Plin. ζ) *Ex his qvatuor partus enixa*; ut & Poëtas, Oratores, Medicos, JCtos (c) pro abortu, quamvis non ita propriè ſed æquivocè, dicitur hic partus abortivus, & contra diſtinguitur partui, qui fit ſecundum naturam: hic enim ſemper aut præter, aut contra naturam accidit, & propriè dicitur abortus. Hoc ſenſu l. *Divus* ff. de Var & extraord. crimin. uſurpat, dum *abigere partum*, pro *abortum procurare*, ut exponit Glo. dixit: in eadem etiam acceptione venit apud Hipp. η) Galen. θ) adductos à Paul. Zacch. ι) (2) *Metaphoricè* & quidem ſic (a) *adjectivè*: *Libertas plurimo ſudore & ſanguine majorum parta*, ſic apud Cic. Terent. & alios probatæ latinitatis autores (b) *ſubſtantivè*, quo modo uſurpat Buxtorff. κ) cum *res omnes creatas partum Dei* appellat; Conſul. & Lexicogr. A nobis impræſentiarum attenditur *Partus propriè ſic dictus in ſecunda* ſignificatione.

§ 4. Evolutâ prioris notionis notatione, poſterioris quoq; paucis inveſtiganda, cum præcipuè circa hanc, partim inter Naturæ, partim inter Juris conſultos, partim denique inter utroſq; maxima agitetur controverſia. *Lŷ Septimeſtris* verò compoſitæ figuræ eſt, ex ſeptem & menſis, ita ut idem ſonet, quaſi ſeptem menſium. Duplex autem menſis dum ſit, *Solaris* videl. & *Lunaris*, quis hic accipiendus ſit, non omnium una mens eſt. Quidam enim *Solarem*, quidam *Lunarem* acceptandum eſſe accerrimè fervideq; contendunt. Eſt hinc quæſtio ac concluſio iſthæc impræſens à nobis expendenda, perplexa alioquin & intricata ſuâ naturâ, perplexior ac intricatior redditur. Operæ pretium ergo nos facturos remur, ſi, quid *Solaris*, quid *Lunaris* menſis illis ſit, obſervemus. *Solarem menſem* 30. diebus completis uno ore fatentur omnes; at circa *Lunarem* admodùm variant. Læv. Lemn. eum Lunæ ambitu definit, qui quatuor hebdomadis, hoc eſt, plùs minùs octo viginti dierum revolutione perficitur λ) Mox verò aliter eum hac ratione deſcribit idem Lemn. μ) *Perficitur, inqvit, Lunæ ambitus ſeptenis viccnisq; diebus, & tertia diei parte, qvi dies plus minus qvatuor ſepti-*

manas

…. de
…pt. Cauſ
…las. 3.
…b. 7. Nat.
c. 5.
…ib. de
… mul.
…le morb.
…, comm.
…g. 11. clas
…com. eo-
…Ægr. 10
…Qvæſt.
…lic. Le-
…lib. 1. tit.
…æſt. 3.
…p. m. 211
… de oc-
…Nat.
…c. c. 22.
…p. m.

mas, qvô ſidus hoc occultatur, nec ſit conſpicuum. Siqvidem triduô plus minus in coitu, h. e. ut vulgo dicunt in conjunctione morata inviſibilis eſt. Zacch. in triplici differentia, hos menſes poſitos eſſe cum citatis à ſe autoribus aſſerit, *v)* & eos præprimis hêic accipi vult, qvi *Menſes conjunctionis ſeu Coitus Lunæ* dicuntur; & hi menſes, eos, quos excluſerat Lemn. dies includunt, ut elicere licet ex Zacch. *ξ)* aſſerente novem menſes conſtare ducentis ac ſexaginta quatuor diebus: jam ſi dividas hos per 9. cui libet menſi aſſignantur 29. dies, remanentibus 3. diebus, quos viciſſim divide per 9. &, cuivis menſi tribuentur 8. horæ, quæ tertiam diei abſolvunt partem. Alios porò menſes recenſet Henr: Hahn. *o)* ex Jacob. Menoch. *π)* quos *periodicos & peragrationis* nuncupat, quibus 29. dies & 15. horas adſcribit. Ob iter ad huc hêic obſerves *menſem 7. hoc loco non complete, nec determinatè inchoatè* accipi, vid Hahnius *ϱ)*

§. 5. Et ſic fuêre *termini ſeorſim & incomplexè* conſiderati, ſeqvitur terminus conjunctim & complexè ſpectatus: Qvi denuò duplicem importat ſignificandi rationem (1) ipſum pariendi actum ſeptimeſtrem notat, (2) ipſum infantem ſeptimo menſe in lucem emiſſum. Quæ ſignificatio hêic obtinet. *Anne vero perfectè à natura elaboratus, ac vitalis ſuâ naturâ eſſe poſſit?* in præſenti diſquiremus.

CAPUT II.

De cauſis extrinſecis.

§. 1. Materiam præſentis diſqviſitionis præcedente capite determinavimus, ut igitur eam nobis exactè perſeqvi, in qvæſitiq; cognitionem & ſcientiam devenire liceat, principia ejus perſpicienda veniunt atq; cauſæ, tàm productivæ, quàm conſtitutivæ ac cognoſcitivæ. Qvoniam vero hæc cum ipſis principiis rei materialitèr identificantur, ac à parte rei unum ſunt, & non niſi formalirèr diverſificantur, adeoq; etiam extra ſubjectum qværenda non ſint, ut benè monet Cornel. Mart. *σ)* majori curà & ſagaciori principia eſſendi ſecrutanda veniunt; præcipuè cum nihil ſit in effectu, qvod non priùs fuerit in cauſis. Quia autem effecti rationem habet fœtus ſeptimeſtris, quà talis, omnino neceſſe eſt, ut à cauſis etiam, qua talis, dependeat. Quippe nihil eſt in effectu, qvod dependentiam à cauſa aliqua non involvat, ut dictum, ſecùs ſi foret, eſſet aliqvid à ſeipſo, qvod tamen in Scientia Naturali inauditum, qvæ pro dogmate catholico habet, *Nihil eſſe ſui ipſius cauſam*; puta *poſitivè* non *negativè*, hôc modô unicum Ens, qui eſt

v) l. c. l.
2. q. 2. n
ξ) l. c. n
o) Obſe
theor. p
ad Weſ
in lib.
geſt. Co
ment. &
chor. in
not. &
madv.
tit. 5. de
hom. p
π) 2.
jud. q.
1. caſ. 5
19. & ca
135.
ϱ) l. c. p
165.
σ) Diſ
Phiſ. di
theſ. 2.

DEus

[illegible] conf. Wenn. τ) Ut jam nihil eſt à ſeipſo, ita multò minimùs erit aliquid effectum, quod non etiam habeat ſuam cauſam, ſic enim eſſet dependens & independens, quod ut in Philoſophia implicat, ita etiam in eadem abſonum & abſurdum eſt. Variantibus vero principiis ac cauſis, qvam qvælibet exerceat cauſalitatem, hoc & ſeqvente capite videbimus.

§. 2. Inter principia vero productiva & cauſas efficientes præcedunt *Univerſales*, quæ naturâ ſuâ non ſunt determinatæ ad unum effectum producendum, ſed indifferentèr ſe habent ad plures & quidem ſimultaneos, quos una cum particularibus progenerant. Hæc verò dupliciter variant; alia enim *ſimpliciter talis eſt & abſolute*, quæ omnium aliarum cauſarum ſubordinatarum influxum & operationem antevertit, utpote à qua reliquæ in eſſe & operari dependent, & hæc eſt DEus T.O.M. omnium rerum cauſa univerſaliſſima, omnes alias cauſas in eſſendo conſervans, in operando adjuvans, atq; in earundem actiones ſuaviſſimè coinfluens. Verumenim verò cum hæc cauſa ita influat, ut cauſarum particularium & ſubordinatarium vires deficientes nec ſuppleat, nec ſufficientes imminuat, adeoq; eas in operando non impediat (ſi enim cauſa immediata in actu deficit, cauſa mediata & remota virtute ſua id non ſupplet, verùm æqvè ad deficientem, ac ad non-deficientem, ſine omni deficientiâ concurrit. Nec etiam hic defectus eidem ad ſcribendus, cum cauſæ in ſupremo gradu perfectæ, defectus ſine mentis deliqvio aſſignari nequeat.) verùm in operatione ordinariè promoveat, hêic præciſe in cauſa eſſe nequit, quòd partus 7. menſe perfectionem aſſecutus in lucem prorumpat: *neceſſitas enim effectus non dependet per ſe à cauſis remotis*, ut habet Sum. Rev. ac Magnif. Dn. D. Calov. υ) *Ver incolume Orthodoxæ & fulmen hæterodoEccleſiæ divinâ providentiâ progenitus.* Cum igitur hanc cauſam nõ neceſſariò neceſſitate phyſicâ ſeqvatur, alioqvin omnes ſeptimo naſcerentur menſe; attamen, quia ſecùndùm ejus præſcriptum cauſæ naturales operantur; citra ejus enim influxum ac cooperationem, concurſumq; activitatem ſuam exerere nequeùnt, vid. Scheibl. φ) Dicimus, Deum in tantùm P. S. cauſam eſſe, in qvantum pro Architectonica ſua ſapientia, naturæ rationali potentiam & facultatem indidit diverſô naſcendi tempore, a[illegible] in ejus operationes coinfluit. Alia porrò *Univerſalis cauſa eſt reſpectivè talis*, qvæ qvidem ad unum effectum non ordinatur, ſed eſt indifferens ad plures; habet tamen ad huc ſe univerſaliorem, qvalis cauſa Sol eſt, cum toto aſtrorum exercitu, qvæ cauſa hêic maximè attenditur, & in præcipuis cauſis Partus Septimeſtris numeratur, conf. infra. χ) Licet

..aph.
..gen.
..ſ. 2. c. 3.
..m. 2.
..etaph.
..n part.
..tract.
..r. art.
..ſ. 2. ſub-
..2. c. 10.
..ſ. ſ.
..etaph.
..c. 22.
..art. 2.
..81.
..4. §. 3.

cet verò cauſæ remotæ ab ipſis proximis in agendo ad hunc vel illum actum determinentur, nihil tamen obſtat, qvin præcipuas vires in operando cõferant, præprimis cum virtutes agentium naturales plurimùm ab hac pendeant. Nec idcircò cum delirantibus Ægyptiis ingenioſiſſimis ceteroquin, qui in admirationem Virtutum ſoli ſtellati abrepti, id unicum fermè omnium rerum ſublunarium principium ac cauſam ſtatuere, ut refert Bacco de Verulamio ψ) Athanaſ. Kircher ω) imò eò dementiæ progreſſi, ut adjecerint, *nihil aliud eſſe firmamentum, qvàm librum, ſtellis veluti litteris qvibusdam inſignitum, ex qvarum combinatione, omnium ſeculorum eventus, decretaq; hominum, Dei digitô inſcripta legantur,* ut loquitur Zoroaſter apud Kircher. a) qvalia habentur & apud Henr. Cornel Agripp. b) & menti & ſententiæ eorundem prophanæ calculum ſubjicientes, deliramus, ac unicam P. S. cauſam, Virtualem aſtrorum contactum, ſtatuimus: Ut ergò jure merito ab Ægyptiacæ ſapientiæ altitudine, à ſapientia Chriſtianum nomen profitentium longâ intercapedine, remotâ; inſuper etiam impiâ ſuperſtitione exuberante, judice Conring. c) totô animô abhorremus; ita & Friſchlinum improbamus aſſerentem. d) *Cœlô ſtellas ornatûs tantûm gratiâ inditas eſſe, non ſecùs ac cœnacula emblematibus & teſſelis exornantur.* Cum Naturæ Naturatæ contemptus & detractio, ipſi Naturanti detrahat, judicante Thoma & cum eodem Alſted. e) Regium ergò tenentes callem aimus: Corpora cœleſtia unâ cum cauſis proximis ad productionem fœtûs Septimeſtris coinfluere virtutibus ſuis, quas, uti formas, à mente Coſmotechniti, ſortita ſunt; cum operationes formas ſuas, tanqvam cauſas per emanationem neceſſariò inſeqvantur, cum iisdemq; indiviſibili nexu cohæreant. Suffragatur ſententiæ noſtræ Lemn. infra f) in partes noſtras adſcitus. Quæ ipſæ virtutes cœleſtes, cum univerſam naturæ ſublunaris faciem in diverſas cogant conciterentq; generationes & alterationes, ut videre eſt ap. B. Sperling. g) Algazaliel Arab. h) Euſeb. i) Minut. Felic. k) Ortlob. l) cur non ſe in generatione P. S. exererent?

§. 3. Has cauſas remotas ſequntur proximæ, quæ eſſe cauſati ſui, ad quod ordinatæ ſunt, proximè influunt, ut enim hæ in virtute ſuperiorum agunt, ita ſuperiores ſine his nullam generationem perficiunt. Relinquitur ergò & in ipſa P.S. generatione prærequiri cauſas immediatas, quæ per contactum phyſicum, qui in approximatione ad eundem conſiſtit, ejus eſſe influant. Has utrumq; Parentem aſſerimus, à quibus P. S. in qvantum talis proximè producitur, firmat noſtram ſententiam laudatus B. Sperling. m) Quia verò nullum ſuppoſitum immediatum ſuarum actionum & paſſionum

prin-

ψ) *de S.*
ω) *Oed.* *Ægypt.* *2. part.*
a) *in Aſ.* *ut & pa.* *l. 3. Ob.* *Pamphi.*
b) *l. 1. &* *Occult. P.*
c) *l. de H.* *mog. Æg.* *med.*
d) *l. 1. Aſ.*
e) *lexi.* *Th. c. 4* *p. 15.*
f) *c. 4. §.*
g) *Inſt. P.* *l. 3. c. 4* *4, 15.*
h) *l. de In.* *ent. cœl.*
i) *l. 3. c. 3* *Præpar.* *Evang.*
k) *in Oc.*
l) *diſp. de* *pen. 4. 6*
m) *trac.* *de Form.* *in uter.* *q. 1.*

principium eſt, ſed in iis im mediatum aliquod reqviritur, ſecundum qvod
1. Part. aptæ natæ ſint vel imprimere vel recipere actionem, vid. Thom. n) conſe-
vuens eſt ipſos parentes vî ac potentiâ aliqvâ pollere, quæ effectui re-
ſpondeat.

§. 4. Ut enim ſupponimus parentes P. S. procreantes, potentiâ ge-
nerandi eſſe inſtructos; ita præter hanc, quæ nec ipſa immediata immedia-
tione ſcil. virtutis cauſa eſt, alioqvin omnes infantes 7. excluderentur men-
ſe, qvod tamen non fit. Quæ quidem virtutes & diſpoſitiones ex parte u-
triusq; parentis variant. Quædam enim in utroq;, quædam in uno tan-
tum offenduntur.

§. 5. Et qvidem (1) inter ea, quæ ex utriusq; ſuppoſiti generantis par-
te requiruntur, facilè primum locum meret ipſa temperamenti natura; ſi
enim gaudeant temperamento ſimplici calido, in qvo calor excedit ſupe-
ratq; frigiditatem, reliquis duabus æqvalitatem ſervantibus, facilè hariola-
ri licet, eos maturos, non tamen immaturos progignere liberos. Calor
namq; tàm intrinſecus, quàm extrinſecùs præcipua fœtûs abſolutionis &
. 1. tit. 2. maturioris perfectionis cauſa eſt, ut videre eſt ap. Zacch. o) favet etiam no-
. n. 172. bis Athanaſ. Kirch. p) *Quemadmodum, inqviens, in corpore humano Mi-*
Mund. *crocoſmo calor per omnes totius corporis meatus diffuſus, ſpiritibus omnia a-*
ter l. *nimat, vivificat, inſtaurat, agitat. una cum humorum maſſa conjunctus: Ita*
c. 3. *& naturæ opifex non minori providentiâ Geocoſmum conſtituit, ignibus co-*
pioſiſſimis & ubérrimis illum pro tanta molis ratione inſtruens, ne alicubi de-
eſſet, qvod naturalibus operationibus tantopere eſt neceſſarium. Eſt itaq;
corpus humanum i. e. Microcoſmus, aëre, igneis ſpiritibus atq; humoribus re-
de form. *fertus, eſt & Geocoſmus.* Unde & B. Sperling. q) *communiſſimũ naturæ inſtru-*
n. c. 7. p. *mentum* audit. Quandoquidem verò calor attenuat, ſolvit, digerit, conco-
27. quit: Conf. Sperling. r) & hoc in omni rerum naturalium generatione
Inſtit. præſtat: Zanard. s) omninò idem munus exſeqvi in hominis procreatione
iſ. l. 4. c. non dubitamus. Quippe vi calevactivâ ipſa fætus materia, tùm in ipſis gene-
p. 644. rantibus, ante generationis actum, tùm decidua & poſtqvam in uterum re-
le Ele- cepta eſt, concoquitur & elaboratur, ut eò aptiùs ſit ad in fluendum eſ-
nt. q. 6. ſe ſui materiati.
16.

§. 6. Deinde & ipſa facultas generandi in determinata, hêic qvandam
obtinet cauſalitatem. Prout ergo naturæ rationales, quolibet tempore Vene-
re frui vel abſtinere pro arbitrio poſſunt, nec adeò reſtricta illis à natura ad-
ſignata eſt generandi potentia; ſic etiam naturæ conſentaneum videtur,
eas non habere ita definitum in utero exiſtendi tempus. Quod ſi namq;

opti-

optime a natura elaboratam nactæ fuerint materiam, neque ejus caualitas aliundè impediatur, proximè conſtituto partus termino in lucem prodire tentant, ac niſi per accidens impediantur, prodeunt; favet nobis hac in parte Horat. Augen. ſ) & nunquam ſatis laudatus Sperling. t)

ſ) lib. 1. de Part. hum. c. 14.

t) de form. hom. c. 9.

§. 7. Ex parte unius ſuppoſiti & quidem ipſius prægnantis, quæ, ſi ſit vel (1) Temperamenti calidi, (2) vel ſanguine infantis pabulo abundet, vel (3) utero ſit anguſtiore, (4) ſit corpore valens, (5) Cibis noxiis memoratas cauſas non impediat; partum ſeptimo menſe excludere, aſſerimus.

§. 8. Temperamentum calidum enim confert ad majorem & celeriorem genituræ concoctionem & nutritionem, ut dictum, imò eam perficit, eidemque membrorum efformationem ac conformationem inducit, (facultas enim efformatrix non agit ſine calore) quò citiùs igitur infans organizatur ac efformatur, eò citiùs etiam perfectionem ſuam aſſequitur, conſul. Lemn. u) Sicuti etiam carnes igni diaconico intenſiori appoſitæ, citiùs coquuntur, quàm quæ remiſſiori; & fruges majori Solis æſtu expoſitæ, celeriùs maturescunt iis, quæ minori: parili ratione calor maternus ac inſitus, quò magis intenditur, eò magis fœtum ad perfectionem promovet, quò plus verò remittitur, eò ſeriùs ejus concoctionem, organizationem, nutritionem & ſubſequentem perfectionem operatur.

u) l. 4. de Occult. Nat. Mir. c. 23.

§. 9. Sanguinem verò abundantem affluentemque ut præcipuum à natura deſtinatum partûs nutrimentum (quæ affluentia non aliundè quàm à calore provenit, ut teſtatur Zacch. x) ipſum maximè perfectionare, naturæ valdè congruum eſt. Experientiâ plus centies conſtat, eos, quibus ſufficiens alimentum ubera materna præſtant, validiores, fortiores. alacriores, imò & ſtaturâ ſuperiores eſſe: eos autem quibus parcè adeò & minùs ſufficiens, imbecilliores, infirmiores, graciliores ac ſtaturâ minores exiſtere. Quòd ſi ergò in excluſis apparet alimenti ubertas, eâque natura eos celeriùs ad perfectionem majorem deducit, quidni id in incluſis etiam efficiet? Natura enim in ſimilibus ſimili ratione operatur. Jam ergò Naturæ quod in uno tribuimus, in altero derogabimus? an verò in ſimillimis operationibus, diverſam inire operandi viam ajemus? Neutiquam. Siquidem quod de uno ſimilium affirmatur, id probabile eſt de altero ſimiliter adfirmari; Similium

x) l. 1. tit. 2. qvæſt. 6. n. 5. p. 12.

Mater Natura, mediante Solis calore, frugum apricantium maturitatem ocyus efficiat, quam earum, quæ locis frondoſis & umbroſis à benigniori Solis vultu arcentur & excluduntur: cum & in fundo fœcundiori fructus citius enaſcantur, adoleſcant & matureſcant, & quidem ex inſtituto naturæ, quàm in torrido horridoque: omninò idem mediante calore materno, in generatione ſublunarium principis, eandem operari, ſtatuendum venit. Homo omnium rerum, quas orbis continet, ornatus ac finis eſt, majori ergò & blandiori curâ à Natura fovetur. Ea propter quæ circa aliarum rerum generationem, infra illius nobilitatem conſtitutarum, operatur; ea etiam circa ipſius hominis productionem non minori, ſed majori ſolertiâ operatur. Quanta quæſo hæc Naturæ aut inertia, aut inclementia foret, alia calore nobiliſſimo ſuo inſtrumento celeriùs performare ipſo homine? annonne hac ratione majori curâ ſervum, minore complecteretur dominum? Quod quam abſonum ſit in ipſa Scientia Naturali, quilibet videt. Vidit hoc, & evidentiâ rei commotus faſſus eſt l.c. Zach. y).

§. 10. Uteri anguſtias, (quas dari ex temperamentorum varietate colligitur; ex qua & ipſa partium corporis diverſificatio in individuis reſultat,) quod concernit, non minima eæ ipſæ Partus S. cauſa ſunt, & hoc inde liquet, quod partus, quò majorem acquirit quantitatem, eò majorem requirit locum & domicilium, cum locus & locatum eandem habere debeant quantitatem, nec locatum locum quantitatis mole excedere queat: quod ſi jam eidem amplior locus negetur, neceſſe eſt, ut eum mutet, ſpacioſioremque quærat, ne anguſtiis domicilii, quod aliàs neceſſariò contingeret, ſuffocetur, ut habet Medicorum princeps Hippocrates.

§. 11. Robur etiam ac valetudo in utroque parente, inprimis verò in prægnante requiritur; ut fœtum eò benigniùs fovere, eidemque ſufficienti nutrimento ſuccurrere poſſit, quod non eveniet, ſi cum continuis morbis colluctans delaſſata ac enervata fuerit, quo in caſu naturâ ſui conſervationem prius intendente, ac vires ad eandem tuendam conferente, ut plurimùm paullò ſanguinis alimentô proli ſubvenit, unde accidit, ut perfectio ejus celerior impediatur: habet ſe ergo valetudo inſtar cauſæ ſine qua non.

§. 12. Cibos etiam cauſalitatem heic licet per accidens obtinere, vix quendam inficiaturum confido, qui novit, eos variis conſtare rebus, quæ diverſis inſtructæ ſunt qualitatibus, vim prolificam caloremque innatum vel augentibus vel minuentibus, conſul. Lemn. *z)* Unde & cibi calidioris naturæ eò ipſo, quò calorem innatum conſervant, incitant, adaugent, & prolis pabulum progenerant, ut ſupra ex Zacchia notavimus: de quibus pluribus Medici. Sic etiam ſal vim generativam inhibet, uti videre licet ap. Lemn. *α)* unde & ſterilitatis nota, ut ex Heinſ. *β)* bene notat Nobilis. Dn. Præſes *γ)* imò eam etjam acuit, uti ex Jonſton. *δ)* idem obſervat l. dicto. Imò à ciborum bonitate vel malignitate ipſa corporis ſanitas & ægritudo dependent, ut experientiâ & Medicorum aſſertione conſtat. Quod ſi aquæ quoque aliquam aſſignaremus activitatem, non committeremus aliquod abſurdum philoſophicum; Aquæ enim elementum, ut omnium rerum, ita & humani generis præcipuum alimentum eſt. Nullus cibus aquâ caret. Aqua & farina conficitur commune mortalium pabulum, panis. Aquâ elixantur carnes, immò & ipſa toſta, quæ tamen haud aquâ indigere creduntur, eam intimè continent: hac mediante à calore concoquuntur, & eſui apta redduntur. Aqua decedens humidum reſtituit. Cogita quicquid voles, elementa ſolùm cum corporibus ſimplicibus præſcinde, aquâ conſtare deprehendes, etiam delicatiſſimos, quos hominum an induſtria, an luxus exquiſivit, dapes. Audi ergò, cum ea in vita communi nihil offendatur frequentiùs: & verò eæ variis inſtructæ virtutibus pro ratione corporum, quæ illi junguntur: *In aqva enim varii colores, odores, ſapores, viresq; variæ*, ut habet Per-quam Rev. ac Præ-clar. Dn. M. Frimel, Patronus meus omni obſervantiæ cultu obſervandus, *ε)* & hæ virtutes omnes diſtinctas formas, accidentales licet, præſupponunt, quas ipſæ virtutes neceſſariò ſequuntur: has tu profundo correptas lethargo, ſomnium Epimenidis dormire, nec eas intra hominem receptas, vires ſuas exerere autumabis? fruere tuis placitis, nos contrarium tuebimur.

z) l.c. p.m. 368.

α) l. c.

β) Exerc. Sacr. l. 3. cap. 13.

γ) Exerc. Philol. d[e] Sale c. 2. §

δ) in adm[i]rand. fo[ſſ]... c. 4. p. 14[...]

ε) Diſp. Ph[...] de Aqva [...] ſit. 2. §. 1[...] Conf. & [...] ſted. Enc[y]clop. l. 13. phyſ. Part. c. 6. p. m. 7[...]

CAPUT III.

De Cauſis internis.

§. 1. Expendimus in præcedentibus cauſas extrinſecè P. S. influentes, & quidem tàm mediatas, quàm Immediatas immediatione

 ſuppo-

ſupponi, jam ergo, & ipſæ intrinſeco cauſantes ſive immediatæ immediatione virtutis diſpiciendæ veniunt. Cum verò hæ ſint, quæ partum in eſſe ſuo conſtituant, an etiam in partum S. qua talem influant, ejusq; Phyſicam perfectionem cauſentur, inveſtigandum.

§. 2. Et habet profectò principem in cauſando locum ipſum ſperma, cùm plerumq; omnes imperfectiones, defectus, monſtroſitates, quæ partui contingunt, ſolo, generantis materiæ aut abundantis, aut deficientis, vitio accidant, Conf. Cellar. ζ) Sic molam ex pauco & morboſo ſemine concepto, & multis ad illud confluentibus menſtruis gigni auctor eſt Hippocrates. Quæ quidem Mola, anne absque Viri concurſu generetur, nunc non diſquiro, quæ omnium fermè maxima eſt & Medicorum, & Philoſophorum controverſia, uti in utramque ſententiam magni nominis & Philoſophi, & Medici magno numero producuntur à Zacchia, η) qui in eorum concedit ſententiam, quæ Avicen. θ) Gordono, ι) & aliis tribuitur, ſtatuentium, Molam ſine uſu viri, & fœminas & Virgines progignere poſſe, ſic enim ſcribit: *Ex qvibus denuò colligimus modum, qvo Mola generatur: Siqvidem naturâ conceptionis valdè avidâ exiſtente, cum ex aliqva præternaturali, aut accidentali cauſa non licet illi verum conceptum ex utroq; ſemine progignere, ex altero tantùm procreare tentat, & ſolùm muliebre ſemen concipit, retinet ac fovet ſanguinem ad ſui nutritionem.* Sed illicò ſubjungit, de *non-vitalibus, non verò de vitalibus*, hæc accipienda eſſe. Monſtrorum cauſam genituram eſſe, quæ ſi debeitatem ſuam, tàm quantitatis, quàm virtutis non obtinet, monſtroſa ſequitur proles. vid. B. Sperling. Philoſophorum Phoſphorus κ) Notnag. λ) Prout ergo ſemen, ipſa cauſa ſubjectiva, quæ præcipua eſt, immediatè immediatione virtutis eſſe monſtroſæ prolis, quà talis influit: ita & perfecti.

§. 3. Probat ſententiam noſtram Rallius μ) ſic ſcribens: *Prout enim fieri poteſt, ut alius fœtus citius maturitatem ac perfectionem acqvirat, alius tardius, idq; ob ſpirituum genitalium facultatem vel fortiorem vel debiliorem, ita ob eandem cauſam aliqvi citius, alij tardius in lucem prorumpunt:* & poſt pauca, ν) *Ineſſe verò ipſi ſemini citius, vel tardius maturandi fœtum, ſi cætera rectè ſe hebeant, ex eo manifeſtum reddit Spigelius, qvod illi fœtus, ſive maſculi ſint, ſive fœminei, qvi maturius ſolent ſe movere in utero, maturius qvoq; in lucem proferri conſueverunt. Et qvidem mirum non eſt, tale in hominum & viviparorum fœ-*
[illegible] *tibus*

ζ) Tab. Phyſ. [lib.] 13.
η) l. c. l. 1. tit. [2.] qvæſt. 6.
θ) [l.] 21. tertij tract. 2. c. 18.
ι) in l. part. 7. c. 18.
κ) Inſtit. Phyſ. l. 1. c. 9. qvæſt. 13.
λ) diſp. de Monſtr. Theor. 4. §. 1.
μ) diſq. Med. Phyſ. de generat. anim. pag. 368.
ν) l. c. p. m. 369.

tempore arbor protulit, non eodem tempore maturеſcant, & ex arbore decidant. Hæc Rallius, Conſ.& mn. ξ) ξ) l.c.p.6.

§. 4. Cæterùm cum ſemen in claſſe ſubſtantiarum reductivè collocetur, id, quò in actu ſubſtantiali contemplatur, nullam obtinere cauſalitatem, faciles damus, ex rationibus ſupra dictis; inqvirendum ergò nobis incumbit in ipſas genituræ facultates, à qvibus proximè fluunt operationes. Cum vero ſemen, ut inſtrumentum, agat in virtute efficientis, horum etiam qvam plurimùm ſeqvitur facultates & virtutes. *Siqvidem ex Patris ſemine, materniq; ſangvinis profluvio & affluxu, multa ad poſteros ſolent derivari. Eadem enim vis & natura, qvæ parentum ſemini ineſt, in natos diffunditur ac tranſvaſatur,* ait Lemn. ο) ο) l.c.l.1.c. p. 87.

§. 5. Eſt ergò non minima facultas, ipſum temperamentum foetûs; qvod plerumq; una cum alimento, imò cum ipſo ortûs ſui principio, hæreditariò quaſi jure à parentibus ad liberos tranſit. *Unde & facillimè filii ſimiles naſcuntur parentibus, qvia cum ex eorum ſemine conſtent, ſimiles ipſos ſortiri temperaturas neceſſe eſt,* ut loquitur Zacch. π) ſimilia producit ex Hipp. ϱ) Ariſt. σ) aſſerente: *Non ob aliam cauſam fieri, qvam ob temperamentorum convenientiam, ac ſimilitudinem, ut fœminæ matribus, mares, ut plurimùm patribus ſimiles ſint:* & ex Torqvat. Taſſ. τ) Jüriſp. Grat. υ) Hinc ergò pateſcit, Sobolem, à Parentibus calidæ temperaturæ, calidum etiam nanſiſci temperamentum.

π) l. 1. tit. q. 3. num. ϱ) lib. 1. de dicet. σ) 7. de hi anim. c. 5. 4. de gen anim. c. 3. τ) cant. 9. ſt. 34. υ) Diſcur. cur. c. 56. n. 56.

§. 6. Quò quis verò majore vi calefactivâ pollet, eò etiam citiùs perfectionem aſſeqvitur, utpote calore celeriùs homogenea congregante, heterogeneaq; disgregante, deniq; alimentum elaboratiùs in ſubſtantiam ejus convertente; quod apud omnes Philoſophos & Medicos in confeſſo eſt. Hanc cauſam omnes miro conſenſu matùrioris foetûs perfectionis reddunt. Inde etiam fit, ut mas multò citiùs abſolvatur, citiùs etiam naſcatur ob calidum intenſiùs, qvam fæmina, quæ frigidioris naturæ, ut habet Glo. Φ) & Zacch. χ) à quo etiam Hoſtienſis hæc negans doctè refellitur.

Φ) in l. idem erit A de ſtat. hom.

§. 7. Deniq; & ipſe ſanguis menſtruus, unicum fermè prolis nutrimentum, multùm ad celeriorem ejus abſolutionem confert, ſi paulò largiùs eidem contingat, ac præterea etiam aptiùs elaboretur ac digeratur. Exemplum à frugibus pete celeriùs adoleſcentibus matureſcentibusq;

χ) l. 1. tit. q. 1. num. 11 & tit. 1. q. num. 51.

niunt; & hoc exinde, quòd illæ multô, hæ paullo gaudeant pabulo.

ψ) *l.c. p.m.* 371. Adſtipulatur nobis Rall. ψ

§. 8. Anne verò ipſe actus ſubſtantialis phyſicus ſ. forma in cauſa ſit P. S. expendendum venit, putem ergò cauſalitatem ejus hêic non ſimpliciter ſollicitandam. Quandoquidem vero Anima alia ſit Vegetativa, alia Senſitiva, alia intellectiva (Litem tamen, de animarum realiter in homine diſtinctarum pluralitate nunc non facio meam, qui his, adeat præter cæteros, pro affirmativa Hundeshag. ω) pro negativa Frenz: a) non tam abſurdus ſum, ut his qvatenus formaliter ſpectantur, aliqvem influxum tribuam: Jam ut huic & iſti cauſalitatem denego, ita illi aliqvam aſſignare nullus dubito. *Vivimus enim primò vitam plantæ, poſt animantis, tertiò hominis*, ait. B. Sperling. b) Cum ergò vitæ plantæ, hoc eſt, animæ vegetativæ, facultates generationem hominis & ordientes, & continuantes, & perficientes, puta, nutrix, auctrix, procreatrix: & his ancillantes, attractrix, retentrix, concoctrix & expultrix, deniq; & formatrix, adſcribantur; qvarum hæc procreatrici; illæ verò nutrici inſerviunt, conf. Galen. c) B. Sperling. d) Frenzel. e) facilè liquet, Animæ vegetativæ, una cum cauſa ſua coordinata, agenti, (actiones enim & paſſiones ſunt ſuppoſitorum) hêic aliquem concurſum cauſativum largiendum eſſe.

ω) *Diſp. de Anim. in hom. plur.*
a) *Diſp. 2. & 3. de Anim.*
b) *Tract. de form. hom. c.6. p.m.118.*
c) *lib. 5. de loc. aff.*
d) *l. 7. Inſt. c. 4.*
e) *Diſp. 1. de Anim.*

CAPUT IV.

De Fœtus Septimeſtris perfectione.

§. 1. Stravimus nobis in hactenùs diſputatis viam, dum abundè ſatis & luculenter (niſi vehementer fallimur) probatum dedimus, Naturam ipſam P. S. maturitatem & perfectionem ſuâ induſtriâ, & quidem ad ipſius Naturæ naturantis præſcriptum, procurare; facili ergò negotiô nos expedire, ac in præſenti ejus perfectionem ſtatuminare poterimus.

§. 2. Ea autem, quæ ad inſtitutum noſtrum non faciunt, ſiccô pertranſimus pede. Mittimus ergò ſeminis in uterum receptionem, coagulationem, formationem; Mittimus, an ſolo nutriatur ſanguine; mittimus nutritionis terminum à qvo, ejusq; modum; mittimus ejus in utero ſitum: mittimus deniq; & ipſas facium, per quas in Lucem prodit, anguſtias; quibus tamen ſæpisſimè & perfecto vita præcluditur. Hæc & ſexcenta alia, quæ præciſè, ut nobis impræſentiarum non inſerviunt, & juſtum etiam expoſcunt volumen, deniq; etiam quædam

pro-

pro nobis facientia, virtualiter attacta, removerimus. vid. de his Hipp. f) Galen. g) Lemn. h) Arniſæ i) Carol. Annib. Fabrot. k) Collad. l) Laurent m) Plater. n) Spigel o) Sperling. p)

§. 3. Ut autem infans ſit perfectus ſeptimô menſe: neceſſe eſt, ut materia omnibus gaudeat, quæ ex parte ejus requiruntur, quod fiet, ſi quantitatem tùm extenſivam, tùm intenſivā neq; excedat, neq; deficiat. Quô in caſu cauſa tota reſidet in parentib9; qvod ſi nāq; belluinô more in mutuos amores, libidinantioris naturæ vitiô acti, ruant, materiam omnium nobiliſſimam labefactant, & ſic aut nullam, aut languidam procreant ſobolem: ſi etiam juſtum tempus non obſervent, & naturæ & divino jure interdictum, legibusq; matrimonii abutantur, morbidum ac langvidum progignunt fœtum. *In hoc ergò negotio Lunæ circuitus obſervari debet, qvi qvatuor ſeptimanis, h. e. plùs minùs octo & viginti dierum revolutione perficitur, quô temporis decurſu, agitô vi Lunæ ſangvine, menſes mulieribus decurrunt, qvibus defluxis, uterôq; à menſtruo profluvio defecatô, ut plerumq; quinto die aſſolet vel ſeptimô, ſi ab eorum dierum numero vir fœminæ congrediatur, conceptum maximè naturalem perfici contingit, adeò ut poſt 7. vel 9. Menſis decurſum infans in vitam productus, ſaluberrimus exiſtat, ac nullis morbis, qvibus infantia expoſita eſſe ſolet, obnoxius*, ut auctor eſt Lemn. q) & poſt pauca: *Qvocirca, inqvit, cùm in agri cultura ac ſatione, tùm in adeundo concubitu, excolendoq; fundo muliebri ac procreandis liberis, etiam ex Moſis præſcriptô, obſervandus eſt Lunæ decurſus, cujus vi ſtatis vicibus, menſtrua fœminis vel defluunt, vel ſubſiſtunt.* Hactenus Lemnius. Hinc porrò eluceſcit, qua ratione cauſam univerſalem reſpectivè talem, ſupra præcipuam hic obtinere cauſalitatem aſſeruerimus.

§. 4. Uti jam bonum ſemen fundo apricanti ingeſtum ac pingui, citiùs enaſcitur eo, quod ſequioris ſortis. Sic etiam ſeminum princeps melioris notæ, agro muliebri fœcundiori illapſum, efformationem citiùs, nutritionem uberiùs, perfectionem maturiùs conſequitur.

§. 5. Temperamentum calidum, tam ex parte procreantium, quam ex parte partus, ut & ſufficientia alimenti, non minimo ejus perfectioni ſunt adjumento: quò enim uberiùs ſanguinem purum per venam umbilicalem, attrahit, attractumq; bene concoqvit, concoctum in ſubſtantiam ſuam convertit, eò etiam perfectior & validior ſe experitur.

§. 6. Quapropter concurrentibus his cauſis, nec aliunde impeditis, impoſſibile eſt effectum ipſum, ſecundùm naturæ ordinem non

ſeqvi

f) ll. alleg. & g) lib. de aër. h) l.c. c. 23. i) Diſp. de part. hum. legit. term. diſp. 2. k) Exerc. de part. hum. term. l) Obſerv. in Laurent. de Nat. puer Anatom. m) lib. hiſt. Anatom. n) Cent. Poſthū. quæſt. Phyſ. o) lib. de Corp. hum. Fabr. p) l.c. q) l.c.

ſeqvi P.S. poſitis enim cauſis phyſicis in actu, invariabiliter & neceſſariò neceſſitate Phyſica, & quidem tùm neceſſitate efficentis, tùm materiæ, ponitur effectus. Non tamen ſimpliciter neceſſarium aſſerimus neceſſitate ſimplici & abſoluta, quomodo ea neceſſaria dicuntur, qvorum oppoſita ſunt ſimpliciter imposſibilia ;] ſed cùm addito, nec aliundè impeditis, & ſecundum ordinem naturæ. *Nam ut ea tota dependet à prima cauſa, ita & ordo effectuum & cauſarum naturalium phyſicè neceſſarius. DEus non eſt alligatus cauſis ſecundis, ſed qvando vult naturæ metas transgreditur. Quæcunq; ergo eſt cauſarum naturalium neceſſitas, ea ſubdita eſt potentiæ divinæ,* inqvit Sum. Rev. atq. Magnif. Dn. D. Calov. r) conf. & B. Sthal. s)

§. 7. Tandem à poſteriori etiam colligitur P. S. perfectio, cum multi & infiniti ex iis, qvi ſeptimô menſe in lucem editi fuerunt, omnib9 numeris abſoluti extiterint, & ad ætatẽ ſupremam usq; ſupervixerint, unde & Lemnius ſ) *Cæterum,* inqvit, *qvòd ad ſeptimum menſem attinet, novi complures apud Belgas maritimos etiam gemellos, qui ad extretemam devexamq; ætatem crudo ac viridi corpore menteq; vegeta devenerant.* Mox etiam ſubjungit exemplum. Multò verò plura congeſſit Schench t) Andr. Spigel. u) B. Dan. Sennert. x) medicorum lumen, quem Drexel. y) elogiô, viri multæ lectionis ac diligentiæ, mactat. Harv z) Deuſing & alii. Cujus rei evidentia eò adegit Zacchiam, nobis alioqvin cum pauciſſimis contrariam Lalaman. ſcil, α) & Fortunat. Fidel. β) ut idem, fateri neceſſe haberet. γ)

§. 8. Concludimus ergò ex dictis P. S. ſuâ naturâ perfectum & vitalem eſſe. *Atq; hæc conſtans eſt Medicorum & Philoſophorum, qvotqvot in hanc penè diem extitere, ſententia,* ut inqvit Hahn δ) *ut* Hipp. ε) Plat. ζ) Ariſtot. η) Plin. ϑ) Galen. ι) Alexand. κ) Soran. Epheſ. λ) Macrob. μ) Avicen. ν) Theod. Priſc. ξ) Aver. ο) Horat. Augen. π) Codronic. ϱ) Caranz, σ) Carol. Annibal Fabrot. τ) Nancel. υ) Lemn. φ) Sennert. χ) Sperling ψ) Rall. ω) & aliiorum infinitorum Reliqva verò, quæ hêic deſiderari videntur, publico diſcurſui reſervamus.

r) dict. l. poiſm. 3.
s) Tab. Meaph. 12. & iſc. ſup. ad. p. m. 72.
ſ) l. c. l. 4. 22.
t) lib. 4. obrv. rar. art.
u) Epiſt. de ecert. part.
x) l. 4. Prox. art. 2. ſert. 6
y) Aurif. art. 2. c. 10. m. 217.
z) lib. de art.

α) comm. in l. 2. Gal. de dieb. decr. β) l 3. de Rel Med. c. 7. γ) l. 1. tit. 2. q. 3. n. 66. δ) l. p. 164. ε) ll. cc. ζ) 5 de Repnbl. ver. med. η) 7. de hiſt. anim. ϑ) 7. nat. hiſt, c. 5. ι) lib. Sept. Part. κ) lib. 2. Probl. 48. λ) Jſag. in art. med. c. 16. μ) in ſomn. Scip. l. 1. c. 6. 21. tertii tract. 2. c. 1. ξ) ad Euſeb. l. 4. ο) in Paraphr. 4. de Gen. Anim. c. 7. π) de art. hum. ϱ) in method. teſtif. c. 14. σ) de Part. τ) l. c. υ) in annal. Microcoſ. ad Macocoſ. φ) l. c. χ) d. t. ψ) all. l. ω) l. c.